

שבוע התפוצות

כיתות ה' - ו'

יחידה זו כוללת:

- רקע על התפוצות
- פעילות "המדבקה על המפה"
- פעילות "מזהים את הקשר - הפרופיל המשותף"
- פעילות "חבר מעבר לים"
- פעילות "עם אחד - אחריות משותפת"
- להרחבה:
- - ערכת ["ביד נדיבה"](#)
- -מפת"ח הלב: [פסיפס ישראלי - מתחברים לשורשים](#)

המדבקה על המפה

עזרים:

- מפת העולם (נספח 1) - להדפסה
- מדבקות
- דף לדיון בקבוצות (נספח 2) - להדפסה ולגזירה

הקדמה:

יש לכל אחד מאיתנו זהות יהודית אישית - בבית, במשפחה, בחגים ובמנהגים. אבל אנחנו גם חלק מעם גדול שחי במקומות רבים בעולם. היום ננסה לגלות איך אנחנו מחוברים ליהודים במקומות אחרים.

1. פעילות "המדבקה על המפה"

כל תלמיד מקבל 1-2 מדבקות ומניח אותן על מפת העולם (נספח 1) בנקודה שמשמשת עבורו נקודת חיבור יהודית. (אפשרות לחלופה מקוונת בהמשך).

רקע

1. מליאה

שאלות לשיח:

א. מהן תפוצות?

תפוצות - יהודים שחיים מחוץ למדינת ישראל. כולם שייכים לאותו עם, גם אם גרים במקומות שונים.

ב. היכן לדעתכם יש יותר יהודים בארץ או בתפוצות? היכרות עם מפת התפוצות:

https://www.gov.il/he/pages/map_world

דיון:

- באילו מדינות בעולם חיים יהודים חוץ מישראל?
- איזו תפוצה היא הגדולה ביותר?
- היכן חיים הכי מעט יהודים?
- האם יש לכם קרובי משפחה, חברים, מכרים יהודים שגרים במדינות אחרות? ספרו על כך.

דוגמאות לנקודת חיבור:

- מקום שבו חיים קרובי משפחה
- מדינה או עיר שביקרתי בה
- קהילה יהודית ששמעתי עליה
- מקום מיוחד כמו בית כנסת, מוזיאון, אתר זיכרון
- כל מקום שמעורר אצלי מחשבה או רגש שקשור ליהדות.

2. שיתוף קצר בזוגות או במליאה

כל תלמיד משתף בנקודת חיבור אחת:
איזה מקום סימנתי? למה המקום הזה חשוב לי כנקודת חיבור יהודית?

3. דיון בקבוצות קטנות (נספח 2):

מה יצר את נקודת החיבור היהודית שלכם:

- משהו שעשיתם שם (חג, תפילה, טיול, אירוע)?
- אנשים שפגשתם (משפחה, קהילה)?
- המקום עצמו (מבנה, אתר, מוסד)?
- אילו נקודות חיבור קשורות יותר אליכם באופן אישי, ואילו גורמות לכם להרגיש חלק מהעם היהודי כולו?

1. סיכום במליאה

המפה נראית כמו אוסף של נקודות, אבל בעצם זו מפה של קשרים.

באילו אזורים יש הרבה נקודות?

איפה יש מעט או בכלל אין נקודות?

מה זה יכול ללמד אותנו על פיזור העם היהודי בעולם?

- "אני יהודי" זו הזהות האישית שלי. היא קשורה למה שאני עושה בבית, למה שאני זוכר, למנהגים ולמסורת שלי.
- "אני חלק מהעם" זו תחושת שייכות. היא אומרת שאני מחובר ליהודים אחרים בעולם, גם אם לא פגשתי אותם. יש לנו עבר משותף, אחריות זה לזה ותחושת שותפות גורל.

שאלת סיכום: כיצד נקודות החיבור שעל המפה עוזרות לנו להבין

שאנחנו עם אחד, גם אם אנחנו חיים במקומות שונים?

חלופה מקוונת

הכנה:

לפני הפעילות יש להכין לוח שיתופי באמצעות ה-PADLET:

1. **יוצרים** לוח ריק חדש.
2. **בוחרים** את הסוג "מפה".
3. **מקטינים** את התצורה על מנת שתיחשף מפת העולם במלואה.
4. **יוצרים** קישור לשיתוף **ומפיצים** אותו.

לתלמידים:

הוספת נקודה על המפה:

1. **מתחברים** ללוח השיתופי.
  2. **לוחצים** על סימן הפלוס (+).
  3. **כותבים** שם של מקום או **מאתרים** את המקום בעזרת הסיכה.
  4. **כותבים** מה הופך את המקום לנקודת חיבור יהודית עבורכם.
אפשר להוסיף תמונה, שיר, סיפור קצר או קישור.
- בסיום מתקבלת מפת נקודות חיבור יהודיות של הכיתה, שמראה איך כל תלמיד מחובר בדרך אחרת לעם היהודי.

משימה קבוצתית

1.מה יצר את נקודת החיבור היהודית שלכם:

- אירוע או עשייה (חג, תפילה, טיול, אירוע)
- אנשים שפגשתם (משפחה, קהילה)
- זיקה למקום (מבנה, אתר, מוסד)?

1.אילו נקודות חיבור קשורות יותר אליכם באופן אישי, **ואילו** גורמות לכם להרגיש חלק מהעם היהודי כולו?

דיון
פורה

משימה קבוצתית

1.מה יצר את נקודת החיבור היהודית שלכם:

- אירוע או עשייה (חג, תפילה, טיול, אירוע)
- מפגש אנושי (משפחה, קהילה)
- זיקה למקום (מבנה, אתר, מוסד)?

1.אילו נקודות חיבור קשורות יותר אליכם באופן אישי, **ואילו** גורמות לכם להרגיש חלק מהעם היהודי כולו?

דיון
פורה

מזהים את הקשר - הפרופיל המשותף

עזרים:

- [סרטון של משפחת מאייר](#)
- ציוד יצירה: מגזינים ישנים, מדבקות, דבק, מספריים, צבעים וטושים, ודפי גזירה עם סמלים (כדורגל, אוזניות, פיצה, דגל ישראל, ספר תורה, לוגו של יוטיוב וכו').
- מזהים את הקשר - הפרופיל המשותף (נספח 3) - להדפסה
- הפרופיל שלי (נספח 4) - להדפסה

1. מליאה:

דיון טרום הצפייה: "עוד רגע נכיר את משפחת מאייר שחיה בגרמניה. לפני שנראה את הסרטון, חשבו: ילד שחי בפרנקפורט שביבשת אירופה, לומד בבית ספר גרמני, עם חברים גרמנים: האם לדעתכם יש משהו שקושר בינו לבין ילד שחי פה בישראל? ואם כן מהו ה"דבק" שמחבר ביניכם?"

במהלך הצפייה בסרטון, כל תלמיד מקבל דף "נקודות דמיון" ומשלים את הטבלה (נספח 3).

דיון לאחר הצפייה:

- במה דומים החיים של המשפחה המוצגת בסרטון לחיים שלנו? במה הם שונים?
- אילו דברים משותפים מצאתם ביניכם לבין הילדים שבסרטון? האם הייתם יכולים להיות חברים שלהם?
- למה לדעתכם חשוב למשפחה שחיה בגרמניה להמשיך לדבר עברית ולשיר שירים ישראליים? מה הדבר מעניק להם?
- הילדים האלו נולדו בגרמניה, לא בישראל. מדוע הם שרים "כאן זה בית, כאן זה לב"?
- האם לדעתכם קל או קשה יותר לשמור על הזהות היהודית כשחיים במדינה שרוב האנשים בה אינם יהודים? הסבירו.
- כיצד משפחת מאייר משמרת את זהותה היהודית בחיי היום יום שלה בגרמניה?

2. עבודה אישית

כל תלמיד מקבל דף "הפרופיל שלי" (נספח 4) ויוצר את נקודות הדמיון המשותפות למשפחתו ולמשפחת מאייר. הנחיות לעיצוב:

- התמונה במרכז: ציירו או הדביקו תמונות של הדברים שמשותפים לשניכם (למשל: נעלי ספורט, המבורגר, אוזניות, חגיגת בר מצווה).
- מיקום: חשבו על מיקום יצירתי שמשלב את שני המקומות (למשל: "על הקו שבין פרנקפורט לתל אביב").
- תיאור התמונה: כתבו משפט אחד שמתאר את החיבור (למשל: "דוברים שפות שונות, אבל אוהדים את אותה קבוצה" או "לב אחד - שני בתים").
- תגית (האשטאג) (#): הוסיפו לפחות 5 האשטאגים שמתאימים לכולם (למשל: #חברים, #משפחה, #יהודי העולם, #ישראל בלב כולנו ...)

3. "אהבתי".

סיכום במליאה:

כל תלמיד מציג את הפרופיל שלו ותולה אותו על קיר ייעודי. התלמידים מתבוננים בתוצרים וכל תלמיד משתף בדבר אחד שאהב או שהתחדש לו.

מזהים את הקשר - הפרופיל המשותף

מלאו את טבלת ההשוואה בעקבות הצפייה בסרטון על בני משפחת מאייר. הוסיפו תבחינים נוספים.

המשפחה שלי	תבחינים	משפחת מאייר	זומה/ שונה
	חוגים		
	מוסיקה מועדפת		
	בילוי אחר הצוהרניים		
	תחביבים		
	שפה מדוברת		
	הוסיפו		
	הוסיפו		

סיכום:

נוספת 4 - להדפסה

9:43

הפרופיל שלי

המשתתפים

תיאור התמונה:

מקום

האשטאג ^ג

0 0 0

"חבר מעבר לים"

עזרים:

- [סרטון "עמיות יהודית - מה שמחבר בינינו"](#)
- דף מלווה צפייה (נספח 5) - להדפסה
- שאלות מנחות (נספח 6) - להדפסה

1. מליאה

דיון טרום צפייה:

- מה משותף לנו ולילדים החיים בתפוצות?
- אילו דברים הייתם מספרים לילד יהודי שגר מעבר לים?
- אילו דברים משותפים יכולים להיות לכם?

צפייה בסרטון: ["עמיות יהודית - מה שמחבר בינינו"](#)

במהלך הצפיה בסרטון ימיין כל תלמיד את הדברים המשותפים לו וליהודי התפוצות בדף הצפיה המלווה (נספח 5).

דיון לאחר הצפייה:

- אילו מרכיבים משותפים הוצגו בסרטון השייכים לעבר (היסטוריה)? ואילו להווה?
- האם היה מרכיב שהפתיע אתכם? שתפו מהו.
- אילו מרכיבים משותפים יכולים להיות לכם בעתיד?

2. עבודה בזוגות:

כתיבת מכתב לתלמיד יהודי שחי בתפוצות (הצעות לשאלות מנחות בנספח 6)

3. שיתוף וסיכום במליאה

כל תלמיד בוחר משפט אחד מתוך המכתב שכתב שהוא הכי גאה בו או שהוא הכי "ישראלי ואישי" בעיניו ומקריא אותו לכיתה. המורה אוספת את המכתבים ושולחת אותם לבית ספר מקביל בקהילה יהודית בעולם. (ניתן ליצור קשר באמצעות הפייסבוק, הסוכנות היהודית ובתי חב"ד). המלצה לפני השליחה: כדאי לצלם את הילדים עם המכתבים ולצרף את התמונה למכתבים.

"חבר מעבר לים" - דף צפייה

השלילמו את הטבלה:

הדברים המשותפים לנו ולילדים ולילדות יהודים בתפוצות

מרכיבי היסטוריה משותפים	מרכיבים משותפים בחיי היומיום

מכתב לחבר מעבר לים

אנו שולחים מכתב לילד או לילדה יהודים שגרים במדינה אחרת, וזו ההזדמנות שלכם לספר להם על החיים כאן בישראל ולגלות עליהם דברים חדשים.

חלק א': ספרו על עצמכם

- ספר על עצמך (שם, גיל, ובאיזה ישוב או עיר אתה גר).
- איך נראה יום לימודים רגיל?
- מהם התחביבים שלך ואיך אתה מבלה אחר הצהריים?
- בחר חג אחד, וספר איך חוגגים אותו אצלכם בבית או בקהילה.
- ספר על דבר אחד שאתה ממש אוהב במדינת ישראל.

חלק ב': שאלים ומכירים

בחר 3 שאלות מתוך הרשימה הבאה (או חבר שאלות משלך) אותן היית רוצה לשאול וצרף אותן למכתב:

- באיזו שפה אתה מדבר ביומיום? האם אתה יודע לדבר או לקרוא גם בשפות אחרות?
- איך נראה סוף השבוע שלך? האם ואיך אתה מציין את השבת אצלך בבית?
- מה אתה מרגיש כשאתה שומע או רואה משהו שקשור למדינת ישראל?
- האם ביקרת פעם במדינה אליה המכתב נשלח? מה המקום שהכי אהבת? ואם לא, איפה היית רוצה לבקר?
- איזה פרויקט של "תיקון עולם" (התנדבות או עזרה לקהילה) יש לך בבית הספר?
- מי הגיבור או הגיבורה היהודים שאתה הכי מעריך (מההיסטוריה או מתקופתנו), שלא קשורים לתנ"ך?
- מה הדבר שהכי מדאיג אותך בעולם כיום (למשל: משבר האקלים, מלחמות, עוני), ואיך אתה יכול לשנות את זה?

חלק ג': סיום המכתב

אל תשכח לחתום את שמך ולצייר סמל קטן שמייצג אותך.

עם אחד, אחריות משותפת

עזרים:

- גליל חוט או צמר
- מחפשים את המשותף (נספח 7)
- דפי מידע מודפסים (נספח 8)
- דפי משימה מודפסים (נספחים 9-11 בהתאם לבחירה במהלך השיעור)
- כרטיסיות ריקות

1. רשת הקשר

על כל תלמיד לאתר בזיכרונו דמות אמיתית של יהודי החי בתפוצות. ברגע שמצא דמות כזו והוא מוכן להציג אותה - עליו להושיט את ידיו קדימה כסימן למוכנות. המשתתף הראשון מחזיק את כדור הצמר ומשתף בקצרה בדוגמה שחשב עליה. בעודו אוחז בחוט, הוא מוסר את כדור הצמר לתלמיד אחר בצידו השני של המעגל. התהליך חוזר על עצמו. הפעילות נמשכת עד שנוצרת רשת חיבורים בין כלל התלמידים.

דיון:

- כיצד הרשת שיצרנו עכשיו בכיתה עוזרת להבין את הקשר בין ישראל ליהודים שחיים במקומות שונים בעולם?
- מה גורם ליהודים שגרים רחוק מישראל להרגיש שהיא חשובה להם עד כדי כך שהם בוחרים לעזור לה?
- אילו סוגי עזרה או תרומה יכולים להגיע מיהודים שחיים במדינות אחרות, גם בלי לגור כאן?

1. חלוקה לקבוצות סביב כרטיסיות מידע

נבחר את **אחת** האפשרויות:

- מתרגמים נתינה: פעילות העוסקת בהנגשת הכרטיסיות לגילים צעירים (בקבוצות).
- גוונים של ערבות: פעילות העוסקת בהשוואת מפעלי החסד (בזוגות).
- מערך לערך: פעילות העוסקת בערכים העולים מתוך הכרטיסיות ויישומם (בקבוצות).

1. סיכום במליאה

כל קבוצה או זוג משתפים במליאה על פי הוראות הכרטיסיות.

גוונים של ערבות: מבט השוואתי על מפעל

החסד

עבדו בזוגות.

בחרו שני דפי מידע (למשל: קק"ל מול נפש בנפש, או חיילים בודדים מול מתנדבים).

צרו טבלת השוואה לצורך השוואת כרטיסיות המידע. השתמשו בתבחינים הבאים:

- למי הם עוזרים/עזרו?
- איך מתרחשת העזרה?
- איפה מתרחשת עיקר התרומה?

לאחר עריכת טבלת ההשוואה, ספרו במליאה:

- לאיזה סוג תרומה אתם יותר מתחברים ולמה?

דיון
פורה

מתרגמים נתינה: מהסיפור הגדול ללב

הצעיר

בחרו דף מידע. קראו אותו והכינו כרטיס מידע חדש המותאם לילדים צעירים מכם (כיתות א' - ב').

על הכרטיס לכלול:

- כותרת מושכת ועיצוב (סמל/אייקון/דגל/ציור קטן).
- סיכום בהתאם לשאלות הבאות:
  - מי? (מי האנשים או הארגון)
  - מה הם עושים?
  - איפה הם פועלים?
  - איך הם עוזרים לישראל/ליהודים בעולם?
  - ציור/איור/קומיקס קצר (3-4 תמונות) שמציג רגע משמעותי אחד מהסיפור.

לאחר תכנון וביצוע כרטיס המידע, ספרו במליאה

- מה הכי הפתיע אתכם בדף שקראתם?
- למה לדעתכם הסיפור הזה חשוב לעם ישראל?

דיון
פורה

מערך לערך: הופכים היסטוריה לעשייה

בחרו כרטיסייה.
קראו ולמדו על הארגון.

דונו וענו על השאלות:

- מהו הערך המרכזי שלדעתכם בא לידי ביטוי בסיפור התרומה של הארגונים?
- איך ילדים בגילכם יכולים להיות חלק מהעשייה שלמדתם עליה?
- אילו ערכים תיישמו באמצעות עשייה זו?

לאחר הדיון שתפו במליאה:

אילו ערכים באים לידי ביטוי בתרומה של הארגונים וכיצד תוכלו להיות חלק מהעשייה?

**דיון
פורה**

מחפשים את המשותף

אלפי חיילות וחיילים בודדים מגיעים מחו"ל להתגייס לצה"ל.

אחרי שבעה באוקטובר הגיעו עשרות אלפי מתנדבים מחו"ל.

אלפי בתי חב"ד פועלים ברחבי העולם ומשמשים בית לכל יהודי.

כרטיסיית מידע 1

חיילים בודדים

מי הוא חייל בודד?

חייל בודד הוא חייל בשירות סדיר בצה"ל שאין לו תמיכה משפחתית בישראל. זה קורה משתי סיבות עיקריות: או שהוריו גרים בחו"ל והוא עלה לבדו כדי להתגייס, או שהוא גר בארץ אך אינו נמצא בקשר עם משפחתו. נכון לשנת 2022 משרתים בצה"ל כ-7,000 חיילים בודדים שהגיעו מיותר מ-60 מדינות שונות.

סיפורו של מייקל לוין ז"ל: סמל של הקרבה

מייקל לוין נולד בפנסילבניה שבארה"ב. אף על פי שיכול היה להישאר בביתו הנוח, הוא הרגיש קשר עמוק לישראל ועלה לבדו בגיל 18 כדי להתגייס לצנחנים. בשנת 2006 במהלך מלחמת לבנון השנייה נפל מייקל בקרב כשהוא בן 21 בלבד. אלפי אנשים הגיעו להלווייתו בהר הרצל כדי להצדיע לו. סיפורו הפך להשראה עבור אלפי צעירים מהתפוצות, ובעקבות חלומו הוקם "המרכז לחיילים בודדים על שם מייקל לוין" המסייע לחיילים עד היום.

למה הם עוזבים הכול ומגיעים?

חיילים בודדים מגיעים מארה"ב, מרוסיה, מקנדה, מצרפת וממדינות רבות נוספות. הם בוחרים להשאיר מאחור: משפחה וחברים וחיים מוכרים ועתיד בטוח. הם עושים זאת כי הם מרגישים שישראל היא הבית של העם היהודי, והם רוצים לקחת חלק פעיל בהגנה עליו. להיות חייל בודד זה לא פשוט. בזמן שחיילים אחרים חוזרים הביתה לאוכל החם של אמא ולכביסה נקייה, החייל הבודד צריך לדאוג לכול לבדו: ניהול בית: תשלום חשבונות, קניות וניקיון בזמן המועט שיש בחופשה. בדידות: חגים ושבתות ללא המשפחה הקרובה. למרבה המזל, יש "משפחות מאמצות" וארגונים רבים בישראל שמארחים אותם, דואגים להם לאוכל חם ומנסים לתת להם הרגשה של בית.

שאלות לדיון

1. מייקל לוין עזב חיים נוחים בארה"ב כדי לשרת ביחידה קרבית בישראל. מה לדעתכם גורם לצעיר או לצעירה לוותר על הכול ולבוא לשרת במדינה שהם לא גדלו בה?
2. בטקסט כתוב שמשפחות בישראל "מאמצות" חיילים בודדים. מדוע לדעתכם הקשר הזה חשוב גם לחייל וגם למשפחה המאמצת? איך זה מחזק את הקשר בין ישראל ליהודי העולם?
3. האם אי פעם הרגשתם "בודדים" בתוך קבוצה חדשה או שהייתם צריכים להסתדר במקום שאתם לא מכירים? מה הכי עזר לכם באותו רגע? ואיך אתם הייתם יכולים לעזור לחייל בודד להרגיש פחות לבד?

כרטיסיית מידע 2 מתנדבים מחו"ל במלחמה

שותפות גורל ברגעי משבר

ב-7 באוקטובר 2023 מדינת ישראל הותקפה בצורה קשה על ידי ארגון הטרור חמאס. בעקבות המלחמה שפרצה, גויסו מילואימניקים רבים, משפחות פונו מבתיהן ונוצר מחסור גדול בעובדים במשקים ובסטארטאפים. בתוך הקושי הזה, אלפי יהודים מרחבי העולם החליטו שהם לא נשארים בבית - הם עלו על מטוס והגיעו להתנדב בישראל.

מי הגיע לעזור?

המתנדבים הגיעו ממדינות כמו ארה"ב, קנדה, צרפת, אנגליה, אוסטרליה, דרום אפריקה וארגנטינה. ביניהם היו: סטודנטים שהפסיקו את לימודיהם כדי לתרום, אנשי עסקים שלקחו פסק זמן מהעבודה, משפחות - הורים שהגיעו יחד עם ילדיהם, פנסיונרים שבאו להעניק מניסיונם ומכוחם.

מה הם עשו בשטח?

המתנדבים השתלבו בכל מקום שבו היה צורך בידיים עוזרות: בחקלאות: קטיף פירות וירקות, חליבת פרות ואריזת תוצרת במשקים שנותרו ללא עובדים. סיוע למפונים: עזרה במרכזי הקליטה של משפחות מהדרום ומהצפון.

תמיכה בחיילים: אריזת ציוד וביגוד והכנת אלפי מנות אוכל חם בכל יום. שיקום וקהילה: עזרה בשיקום בתים שנפגעו וטיפול בילדים של הורים המשרתים במילואים.

סיפורים של השראה

• המשפחה מצרפת: זוג הורים הגיע עם שלושת ילדיהם להתנדב במשק חקלאי. הם רצו שילדיהם ילמדו מהי אחריות לעם שלהם ושיבינו שכאשר מישהו זקוק לעזרה - פשוט מגיעים. רייצ'ל מארה"ב: סטודנטית מצפון קרוליינה שהקפיאה את לימודיה והגיעה עם קבוצת "מסע". היא קטפה אבוקדו ובישלה לחיילים. "ישראל היא הבית של כל יהודי", אמרה רייצ'ל, "ואני חייבת להיות כאן עכשיו".

האתגרים שבדרך

זה לא היה פשוט. המתנדבים מהתפוצות היו צריכים להתמודד עם שפה חדשה, עבודה פיזית קשה תחת השמש הישראלית ואפילו עם הפחד מהאזעקות. למרות המרחק מהמשפחה בחו"ל הם הרגישו חלק ממשפחה גדולה בזכות הקהילות בישראל שאירחו אותם בחום.

לאחר שסיימתם לקרוא ענו על השאלות:

1. רייצ'ל והמשפחה מצרפת עזבו חיים נוחים בחו"ל כדי לעבוד קשה בשדות בישראל בזמן מלחמה. מה לדעתכם גורם לאדם להרגיש שארץ רחוקה היא "הבית" שלו גם אם הוא לא נולד בה?
2. בטקסט כתוב שהמתנדבים עזרו בקטיף, בבישול ובטיפול בילדים. איך העזרה הזו מצליחה לחזק את עם ישראל ברגעים שבהם רבים מגויסים לצבא?
3. המתנדבים הרגישו "אחריות לעם שלהם". האם גם אתם הרגשתם פעם חלק מקבוצה גדולה (כמו תנועת נוער, בית ספר או קבוצת ספורט) שגרמה לכם לרצות לעזור לאחרים? ספרו על מקרה שבו הרגשתם ש"הכוח שלנו הוא ביחד".

כרטיסיית מידע 3

FIDF (ידידי צבא ההגנה לישראל)

מה זה FIDF?

FIDF (ידידי צבא ההגנה לישראל) הוא ארגון שהוקם בשנת 1981 בארצות הברית על ידי ניצולי שואה. מטרת הארגון היא לדאוג לרווחתם של חיילי וחיילות צה"ל, חיילים בודדים, פצועים ומשפחות שכולות. הארגון מגייס מאות מיליוני דולרים מדי שנה מהקהילות היהודיות בארה"ב ובפנמה.

מה הארגון עושה למען החיילים?

- "חבילות אהבה": משלוח חבילות הכוללות גרביים, ממתקים ומכתבי תודה מהקהילה בחו"ל.
- ימי כיף ונופש: מימון ימי מנוחה לחיילים לאחר תקופות לחימה קשות.
- חינוך ושיקום: מלגות לימודים לחיילים משוחררים, טיפול נפשי לפוסט טראומה ותמיכה בפצועים.
- תמיכה בחיילים בודדים: סיוע לכ-6,500 חיילים בודדים דרך מימון טיסות לביקור משפחות בחו"ל, מעונות מגורים ותמיכה כספית.

מלחמת "חרבות ברזל" - גיוס חירום

מאז תחילת המלחמה בשנת 2023 פעל הארגון בצורה יוצאת דופן. הוא גייס סכום אדיר של 250 מיליון דולר כסיוע חירום (בנוסף ל-76 מיליון דולר בתוכניות הרגילות). בעזרת הכסף הזה סיפק הארגון ציוד רפואי, ציוד מגן וסיוע ל-340,000 חיילים וחיילות משוחררים.

האתגרים שמאחורי התרומות

לתמוך בחיילים מרחוק זה אתגר לא פשוט. הארגון מתמודד עם הצורך המתמיד לסגור פערים כלכליים ולעזור לחיילים בודדים שמרגישים רחוקים מהבית. המסר של FIDF הוא ברור: אף חייל בצה"ל לא צריך להרגיש לבד כי יש לו משפחה תומכת מעבר לים.

לאחר שסיימתם לקרוא ענו על השאלות:

1. ארגון FIDF גייס מאות מיליוני דולרים מיהודים בארה"ב למען חיילים בישראל. מה לדעתכם גורם לאנשים לתרום סכומים כל כך גדולים למדינה שהם לא גרים בה?
2. בטקסט כתוב שהארגון מממן טיסות למשפחות של חיילים בודדים ומממן עבורם מעונות מגורים. מדוע התמיכה הזו חשובה כל כך גם לחייל וגם לקשר בין יהודי ארה"ב לישראל?
3. האם אי פעם עזרתם למישהו מרחוק? מה גרם לכם להרגיש שאתם שייכים אחד לשני למרות המרחק? ואיך לדעתכם חייל מרגיש כשהוא מקבל "חבילת אהבה" מילד או מבוגר שהוא לא מכיר מארה"ב?

כרטיסיית מידע 4

בתי חב"ד

מה זה בעצם בית חב"ד?

בית חב"ד הוא מרכז קהילתי שמפעילה תנועת חב"ד ביותר מ-5,000 נקודות בעולם. המטרה שלו פשוטה: להיות כתובת לכל יהודי לכל צורך. בית למטיילים: מקום לסעודות שבת וחג, ללימוד ולמפגש. עזרה בחירום: סיוע למטיילים שאיבדו דרכון, נקלעו לקושי כלכלי או זקוקים לעצה. חגיגה ברחוב: הדלקת חנוכיות ענק במקומות המפורסמים בעולם.

מי הם ה"שליחים"?

בתי חב"ד מנוהלים על ידי משפחות של "שליחים". אלו זוגות שבחרים לעזוב את הבית הנוח והמשפחה המורחבת בישראל או בארה"ב, ולעבור לגור במקומות מרוחקים מאוד. הם עושים זאת מתוך אמונה ש"עם ישראל הוא משפחה אחת", ולכל אחד מגיע להרגיש שייך.

חב"ד במלחמת "חרבות ברזל"

כשפרצה המלחמה בשנת 2023 הפכו בתי חב"ד בעולם ובישראל למוקדי סיוע אדירים.

- תרומות מהעולם: השליחים בחו"ל גייסו תרומות מהקהילות היהודיות כדי לשלוח מזון, ציוד וצעצועים לישראל.
- בית חב"ד קריית שמונה כדוגמה - השליחים נשארו גם תחת אזעקות וקולות נפץ. הם חילקו ארוחות חמות ביום לקשישים, לנזקקים ולחייילים, והביאו שמחה וצעצועים לילדים ששהו בממ"דים.

סיפור של חסד: "משפחה חדשה ביפן"

תייר ישראלי צעיר איבד בטוקיו את כל כספו והמסמכים שלו. בלי דרכון ובלי יכולת לדבר עם אף אחד הוא הגיע לבית חב"ד בעיר. השליחים קיבלו אותו בחיבוק, נתנו לו מקום לישון ואוכל ועזרו לו מול השגרירות עד שהסתדר. הוא גילה שגם בסוף העולם, הוא לא לבד.

לאחר שסיימתם לקרוא ענו על השאלות:

1. השליחים עוזבים את החברים והמשפחה שלהם כדי לעזור ליהודים במקומות רחוקים או מסוכנים. מה לדעתכם נותן להם את הכוח לוותר על הנוחות האישית שלהם למען אחרים?
2. כשיהודי בניו יורק תורם כסף ובית חב"ד בקריית שמונה קונה בו צעצוע לילד בממ"ד - איזה "חוט" נמתח בין שני האנשים האלו? איך התרומה הזו משנה את ההרגשה של הילד בישראל ושל התורם בחו"ל?
3. בתי חב"ד מנסים לתת "הרגשה של בית" לכל אחד. האם אתם יכולים לחשוב על רגע שבו אתם גרמתם למישהו חדש (בכיתה או בשכונה) להרגיש "בבית"? מה הדבר הקטן שעשיתם שגרם לו להרגיש שהוא שייך ולא לבד?

כרטיסיית מידע 5

הסוכנות היהודית והג'וינט

חלק א: הסוכנות היהודית (נוסדה ב-1929)

הסוכנות היא הארגון המקשר בין יהודי התפוצות למדינת ישראל. היא פועלת כדי לחזק את הזהות היהודית ומסייעת ליהודים מכל העולם לעלות לארץ.

- תוכניות חיבור: פרויקטים כמו "תגלית" (סיור קצר של כ-10 ימים) ו"מסע" (התנדבות או לימודים לתקופה ארוכה) מביאים אלפי צעירים לישראל כדי להכיר את הארץ מקרוב.
- שליחות: הסוכנות שולחת ישראלים לקהילות ולבתי ספר בחו"ל כדי לשמור על קשר חי עם ישראל.
- עלייה וקליטה: הסוכנות סייעה ליותר מ-3.5 מיליון עולים להגיע לישראל ולהתחיל כאן חיים חדשים.

חלק ב: הג'וינט - JDC (נוסד ב-1914)

הג'וינט הוא ארגון החסד היהודי הגדול בעולם. הוא פועל במצבי חירום, עוני ומשבר כדי להבטיח שאף יהודי לא יישאר לבד.

- רשת ביטחון: הארגון דואג לקשישים, לעניים ולקהילות יהודיות קטנות ברחבי העולם (מזון, תרופות ותמיכה חברתית).
- סיוע היסטורי: הג'וינט סייע לניצולי שואה אחרי מלחמת העולם השנייה והוביל מבצעי חילוץ הומניטריים באוקראינה ובמדינות נוספות.

סיפור של שיתוף פעולה: העלייה מאתיופיה

בשנות ה-80 וה-90 פעלו יחד הסוכנות והג'וינט במבצעים סודיים ומורכבים כדי להביא כ-100,000 מיהודי אתיופיה לישראל. הג'וינט דאג למזון ולטיפול רפואי בתנאים קשים בדרך, והסוכנות דאגה לקליטה, לדיור ולקורסי עברית בארץ. זהו סמל לכוח של יהודים שעובדים יחד למען מטרה אחת.

מלחמת "חרבות ברזל": מתגייסים למען החוסן

בזמן המלחמה השקיעו שני הארגונים משאבים אדירים בשיקום ישראל. הג'וינט סייע לכמיליון אנשים פגיעים (קשישים ונכים), והסוכנות המשיכה ללוות עולים חדשים ולהעניק תמיכה רגשית לקהילות שנפגעו.

לאחר שסיימתם לקרוא ענו על השאלות:

1. כוחה של שותפות: הסוכנות והג'וינט עובדים יחד כבר שנים רבות. מה לדעתכם היתרון בכך ששני ארגונים גדולים משלבים כוחות למען ישראל, במקום שכל אחד יפעל לבד?
2. הבית שמעבר לים: בטקסט כתוב שתוכניות כמו "תגלית" ו"מסע" משנות את חייהם של צעירים מהתפוצות. איך לדעתכם ביקור בישראל עוזר לצעיר שחי בארה"ב או באירופה להרגיש שייך לעם היהודי?
החיבור לחיים שלכם: האם פגשתם פעם עולה חדש או מישהו שהגיע לביקור מהתפוצות? מה לדעתכם הדבר שהכי עוזר לאדם חדש להרגיש שהוא הגיע ל"בית", ואיך אתם יכולים לעזור למישהו כזה להרגיש שייך?

כרטיסיית מידע 6 קק"ל

מה זה קק"ל?

קק"ל (קרן קיימת לישראל) הוקמה בשנת 1901 בקונגרס הציוני ביוזמתו של צבי הרמן שפירא. המטרה הייתה פשוטה אך אדירה: לאסוף כספים מיהודים בכל העולם כדי לקנות קרקעות בארץ ישראל ולהכשיר אותן להתיישבות יהודית.

"הקופסה הכחולה" והבולים

איך נאסף הכסף? בעבר, בכל בית יהודי בתפוצות ובכל כיתה הייתה "הקופסה הכחולה". יהודים מארה"ב, מאירופה ומאוסטרליה תרמו מטבע למטבע, קנו בולים מיוחדים של קק"ל, וכך הפכו לשותפים בבניית הארץ. בעזרת התרומות הללו:

- קנו אדמה: קק"ל רכשה כ-1.2 מיליון דונם (שהם 13% מאדמת המדינה).
- נטעו עצים: עד היום נטעו כ-240 מיליון עצים בכל רחבי הארץ.
- בנו תשתיות: הקימו 1,000 נחלים, 40 סכרים וסללו דרכים באורך של 1,000 ק"מ.

האתגרים שמאחורי הירוק

לנטוע עץ בארץ ישראל זה לא תמיד קל. קק"ל מתמודדת עם אדמה קשה, ייבוש ביצות בעבר ומאבק בשריפות ובנזקי מלחמה בהווה. התרומות מהתפוצות מאפשרות לקק"ל לפתח את הנגב והגליל ולהגן על הסביבה עבור כולנו.

מסר חשוב

הסיפור של קק"ל מראה איך תרומות של יהודים מכל העולם הופכות מדבר לירוק. זהו הקשר העמוק ביותר לאדמה - מי שנטוע עץ, מאמין בעתיד של המדינה.

לאחר שסיימתם לקרוא ענו על השאלות:

1. קק"ל נטעה 240 מיליון עצים בזכות תרומות מהתפוצות. מה לדעתכם גורם ליהודי שחי רחוק מאוד מישראל לרצות לקנות כאן אדמה או לטוע עץ שהוא אולי לעולם לא יראה בעצמו?
2. בטקסט כתוב שקק"ל בונה נחלים, סכרים ודרכים לצד היערות. מדוע לדעתכם חשוב כל כך לשקם את הטבע והתשתיות דווקא אחרי מלחמה או שריפה? איך זה עוזר ליישובים להרגיש שוב בבית?
3. האם אי פעם נטעתם עץ או טיילתם בפארק של קק"ל? מה הייתה ההרגשה שלכם שם? איך הידיעה שיהודים מכל העולם עזרו להקים את המקום הזה משנה את הדרך שבה אתם מסתכלים על הפארק או היער?

כרטיסיית מידע 7

נפש בנפש

מה זה "נפש בנפש"?

ארגון "נפש בנפש" (Nefesh B'Nefesh) הוקם בשנת 2002 כדי לעזור ליהודים מארצות הברית ומקנדה להגשים את חלום העלייה לישראל. הארגון מנסה להסיר את כל המכשולים שעומדים בדרכם של העולים - כמו קשיי שפה, מציאת עבודה וסידורים מול הממשלה. מאז הקמתו סייע הארגון ליותר מ-80,000 עולים חדשים להגיע הביתה.

הסיפור שמאחורי הארגון: להפוך כאב לבנייה

הסיפור של הארגון התחיל מרגע קשה מאוד. ב-28 במרץ 2001 נהרג קרוב משפחה של הרב יהושע פס בפיגוע טרור בישראל. במקום לשקוע בעצב, החליט הרב יהושע להפוך את הכאב למעשה של תקווה. הוא הבין שיהודים רבים בחו"ל רוצים לעלות לארץ אך פוחדים מהקשיים, והחליט להקים את הארגון כדי לחזק את מדינת ישראל בדרך הכי עוצמתית שיש - הבאת "נשמות" חדשות לארץ.

איך הם עוזרים לעולים?

- הארגון מלווה את העולים מהרגע שהם חושבים על עלייה ועד שהם משתלבים בחיים בישראל:
- טיסות עלייה: הארגון מארגן טיסות מיוחדות מלאות בעולים שחוגגים יחד את ההגעה לארץ.
- עזרה לרופאים: תוכנית מיוחדת עוזרת לרופאים ולאחיות לעבור לעבוד בבתי חולים בישראל.
- חיילים בודדים: יחד עם ארגון FIDF הם תומכים ב-3,500 חיילים בודדים שעלו לבדם כדי לשרת בצה"ל.
- התיישבות בנגב ובגליל: עידוד עולים לעבור לגור ולחזק את צפון הארץ ודרומה.

מסר חשוב

הארגון מוכיח שכל יהודי הוא עולם ומלואו. כשאנחנו עוזרים לעולה חדש להיקלט בארץ, אנחנו מחברים "נפש בנפש" ומחזקים את המדינה של כולנו.

לאחר שסיימתם לקרוא ענו על השאלות:

1. הרב יהושע פס בחר להקים ארגון עזרה בעקבות אירוע קשה שעבר. מדוע לדעתכם בחירה כזו מחזקת את העם היהודי יותר מאשר שקיעה בעצב?
2. בטקסט כתוב שהארגון עוזר לרופאים מחו"ל לעלות לישראל ולעבוד בבתי החולים שלנו. דמיינו רופא שעוזב מרפאה גדולה ונוחה בארה"ב כדי לבוא לטפל בילדים כאן בארץ. למה לדעתכם הוא בוחר לעשות את הצעד הזה? ואיך הוא מרגיש כשהוא מגלה שבזכותו מישהו בישראל קיבל טיפול מציל חיים?
3. תארו לכם שתלמיד חדש מאמריקה מצטרף לכיתה שלכם בעזרת "נפש בנפש". מהו ה"מכשול" שהכי הייתם רוצים לעזור לו לעבור בשבוע הראשון שלו בארץ?

